

Sygn. akt IV Ka 355/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 04 lipca 2014 roku.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSA Stanisław Tomasiak (spr.)

Sędziowie SO Sławomir Gosławski

SO Agnieszka Szulc-Wroniszewska

Protokolant Dagmara Szczepanik

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim Izabeli Stachowiak

po rozpoznaniu w dniu 01 lipca 2014 roku

sprawy **A. K. (1)**

oskarżonego z art. 284 § 1 kk

z powodu apelacji wniesionych przez obrońcę oskarżonego i pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej W. K.

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 25 marca 2014 roku sygn. akt II K 1443/11

na podstawie art. 437§2 kpk, art. 438 pkt 2 i 3 kpk **uchyla zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonego A. K. (1) i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bełchatowie.**

Sygn. akt IV Ka 355/14

UZASADNIENIE

A. K. (1) został oskarżony o to, że w miesiącu kwietniu 2010r. w B. woj. (...) przywłaszczył 2 554 sztuk akcji imiennych (...) S.A. w R. wartości ok. 25 540 PLN działając na szkodę W. K.

tj. o przestępstwo 284 §1 k.k.

Wyrokiem z dnia 25 marca 2014 sygn. akt II K 1443/11 roku Sąd Rejonowy w Bełchatowie:

1) oskarżonego A. K. (1) w ramach zarzucanego mu czynu uznał za winnego tego, że w dniu 27 lipca 2010 roku w B. woj. (...) przywłaszczył 2554 sztuk akcji imiennych (...) S.A. z siedzibą R. w ten sposób, że będąc w posiadaniu 5108 sztuk akcji imiennych serii (...) o numerach od (...) do (...) stanowiących współwłasność ułamkową z była żoną W. K. i wiedząc, że na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Bełchatowie wydanego w dniu 22 kwietnia 2010 roku w sprawie sygn. akt I Ns 848/08 o podział majątku dorobkowego na wyłączną własność została przyznana połowa z tych akcji w ilości 2554 sztuk W. K. bez zgody i wiedzy pokrzywdzonej dokonał zamiany wszystkich akcji na stanowiące własność Skarbu Państwa (...) akcje Spółki (...) SA z siedzibą w Ł. serii (...) o numerach (...) do (...) o wartości nominalnej jednej akcji w kwocie 10 złotych, a następnie w tym samym miesiącu zbył wszystkie zamienione akcje, z których połowa powinna być wydana W. K., czym spowodował szkodę w kwocie co najmniej 19560 złotych w majątku odrębnym pokrzywdzonej;

tj. przestępstwa wypełniającego dyspozycję art. 284 § 1 k.k. i na podstawie tego przepisu w zw. z art. 33 § 2 i § 3 k.k. wymierzył mu karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności i 100 (sto) stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 10 (dziesięć) złotych;

2) na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił oskarżonemu wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres próby 2 (dwóch) lat;

3) na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego A. K. (1) obowiązek częściowego naprawienia wyrządzonej szkody przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej W. K. kwoty (...) (dziewiętnaście tysięcy pięćset sześćdziesiąt) złotych;

4) zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej W. K. kwotę 684 (sześćset osiemdziesiąt cztery) złote z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego;

5) zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa 260 (dwieście sześćdziesiąt) złotych opłaty i (...), 20 (tyśiąc czterysta siedemnaście 20/100) złotych z tytułu zwrotu wydatków.

Powyższy wyrok zaskarżyli w całości:

- na korzyść obrońca oskarżonego ;

- na niekorzyść pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej

Apelacja obrońcy oskarżonego A. K. (1) wywiedziona z treści art. 438 pkt 1, 2 i 3 kpk zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1. obrazę prawa materialnego art. 284 § 1 przez błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie polegające na błędnej interpretacji znamienia przedmiotowego cudzego prawa majątkowego, w następstwie błędne przyjęcie, iż dokonana 27 lipca 2010 r. zamiana i zbycie akcji stanowiło występki przywłaszczenia w rozumieniu tego przepisu,

2. błąd ustaleń faktycznych mających istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia polegający na błędnym przyjęciu, iż oskarżony sprzedając akcje kierował się zamiarem przywłaszczenia uzyskanych z nich środków z pominięciem osoby pokrzywdzonej.

3. obrazę prawa procesowego art. 624 § 1 kpk przez niezastosowanie polegające na obciążeniu oskarżonego kosztami procesu, w sytuacji gdy obecny stan zdrowia, jego dochody i stan majątkowy wskazują, że poniesienie tych kosztów jest dla niego zbyt uciążliwe.

W konkluzji wnosił o :

1. zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego,

2. ewentualnie uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania,

3. zwolnienie oskarżonego od kosztów związanych z postępowaniem odwoławczym.

Apelacja pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej wywiedziona z treści art. 438 pkt 2 i 3 kpk zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

- obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 366 § 1 k.p.k. art. 167 k.p.k. polegającą na niewyjaśnieniu wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności, a mianowicie wartości akcji bezprawnie zamienionych i zbytych przez oskarżonego na szkodę pokrzywdzonej - oskarżycielki posiłkowej, co rzutowało na zmianę opisu czynu, ocenę stopnia społecznej szkodliwości czynu, wymiaru kary i wysokość orzeczonego na rzecz pokrzywdzonej obowiązku naprawienia szkody.

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia, polegający na przyjęciu łącznej wartości nominalnej akcji na kwotę 39.120,- zł, skoro oskarżony zamienił 5108 sztuk akcji, każda o wartości nominalnej 10,- zł, co pomnożone przez ilość akcji daje ich wartość nominalną w wysokości 51.080,- zł, a połowa tak określonej wartości to nie 9.560,- zł, lecz 25.540zł.

W konkluzji skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bełchatowie i zasądzenie od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 1 lipca 2014r:

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej złożył do akt i wnosi o zaliczenie w poczet materiału dowodowego sprawy dokumenty w postaci: kserokopii wniosku A. K. (1) złożonego do Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim do sprawy I Co 2943/10 oraz kserokopii protokołu z rozprawy ze sprawy I Co 2942/10 Sądu Rejonowego w Bełchatowie z dnia 08.06. 2011 roku.

Obrońca oskarżonego wnosił o oddalenie wniosku pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej.

Prokurator nie oponował wnioskowi pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej.

Sąd Okręgowy postanowił zaliczyć złożone przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej W. K. dokumenty w postaci: kserokopii wniosku A. K. (1) złożonego do Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim do sprawy I Co 2943/10 oraz kserokopii protokołu z rozprawy ze sprawy I Co 2942/10 Sądu Rejonowego w Bełchatowie z dnia 08.06. 2011 roku w poczet materiału dowodowego sprawy.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej W. K. popierał własną skargę apelacyjną i wnioski w niej zawarte oraz wnosił o nieuwzględnienie apelacji obrońcy oskarżonego.

Oskarżycielka posiłkowa W. K. przyłączyła się do stanowiska pełnomocnika. Oświadczyła „do chwili obecnej oskarżony nie przekazał mi żadnej kwoty pieniężnej z tytułu sprzedanych przez niego akcji, o którym mowa jest w przypisanym mu czynie. Oskarżony deklarował mi możliwość zwrotu kwoty 20.000 (dwudziestu tysięcy) złotych z tytułu sprzedaży tych akcji imiennych. Wiem tylko, że wartość akcji tych imiennych to jest ruchoma i w tej chwili kształtuje się na poziomie od 24 do 27 złotych. Ja nie żądałam od oskarżonego przekazania na moją rzecz konkretnej kwoty i w dniu dzisiejszym takiej konkretnej kwoty też nie potrafię sprecyzować. Uważam, że przyznana mi przez Sąd Rejonowy kwota tytułem odszkodowania jest dla mnie krzywdząca”

Obrońca z wyboru oskarżonego popierał własną skargę apelacyjną i wnioski w niej zawarte oraz wnosił o nieuwzględnienie apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej. W przypadku uwzględnienia apelacji wnosił o zasądzenie na rzecz oskarżonego zwrotu kosztów za postępowanie odwoławcze.

Prokurator wnosił o nieuwzględnienie obu wniesionych apelacji i utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skargi apelacyjne pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej oraz obrońcy oskarżonego są zasadne w takim stopniu, że na skutek ich wniesienia powstały podstawy do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bełchatowie.

Podzielając przede wszystkim argumentację zawartą w skardze apelacyjnej pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej co do naruszenia prawa procesowego, Sąd Odwoławczy odniesie się do przyczyn, które wiodą do przekonania, iż zaskarżony wyrok w B. należy uchylić i w tym zakresie przekazać sprawę do ponownego, merytorycznego rozpoznania.

Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz przebiegu dotychczasowego postępowania rozpoznawczego prowadzi bowiem do wniosku, że orzeczenie w przedmiotowej sprawie zapadło przedwcześnie. W świetle bowiem podniesionych w skargach apelacyjnych zarzutów, Sąd I instancji w trakcie rozpoznania sprawy dopuścił się tego rodzaju obrazy przepisów prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia merytorycznego. W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy ograniczył się jedynie do wskazania uchybień, które spowodowały uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Przechodząc do rozważań szczegółowych podnieść przede wszystkim należy, iż na gruncie przedmiotowej sprawy zaistniała względna przyczyna odwoławcza wyrażona w art. 438 pkt 2 k.p.k., a polegająca na tym, iż Sąd Rejonowy naruszył prawo procesowe w wyniku dokonania niepełnej oceny zebranych dowodów. Jednocześnie zaś konkluduje Sądu meriti nie stanowią wyniku rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających na korzyść jak i niekorzyść, A. K. (2) (art. 4 k.p.k.),

Chodzi tu przede wszystkim o to, że Sąd meriti czyniąc ustalenia faktyczne co do zbycia akcji przez oskarżonego osobie prywatnej oraz ich ceny oparł się wyłącznie na wyjaśnieniach A. K. (1). Biorąc pod uwagę specyfikę obrotu akcjami, w szczególności spółek notowanych na giełdzie taki dowód nie może być wystarczający. Zniesienie przymusu rynku regulowanego (tj. m.in. zakazu sprzedaży akcji spółek publicznych poza giełdą) funkcjonującego na gruncie nieobowiązującego już Prawa o publicznym obrocie papierami wartościowymi otworzyło możliwość dokonywania sprzedaży akcji spółek publicznych również poza giełdą. Możliwość ta wynika z ogólnej zasady swobody umów wyrażonej w Kodeksie Cywilnym (art. 3531). Należy jednak pamiętać, że w przypadku sprzedaży akcji poza giełdą mamy do czynienia z pośrednictwem biura maklerskiego. Bez wątplenia w związku ze sprzedażą musi zaistnieć określone zaangażowanie biura maklerskiego, konieczne jest bowiem dokonanie odpowiedniego zapisu na rachunkach papierów wartościowych (wynika to z ustawy o obrocie instrumentami finansowymi). Akcje, o których mowa w realiach niniejszej sprawy, mają formę zdematerializowaną i istnieją tylko jako zapis elektroniczny. Można więc przetransferować akcje z jednego rachunku na drugi, ale tylko przez biuro maklerskie. Zatem Sąd meriti przy ponownym rozpoznawaniu sprawy winien zwrócić się do właściwego biura maklerskiego celem ustalenia następujących faktów:

- czy i kiedy doszło do zbycia akcji (...) S.A. przez oskarżonego A. K. (1);
- za jaką cenę oskarżony zbył przedmiotowe akcje.

Powyższe fakty są bowiem konieczne dla prawidłowego ustalenia czy doszło do popełnienia przestępstwa z art. 284 § 1 k.k., wartości szkody, oraz społecznej szkodliwości czynu.

Kolejnym naruszeniem Sądu Rejonowego było niezbadanie prospektu emisyjnego, z którego wynikałoby czy istniał obligatoryjny obowiązek zamiany akcji (...) Elektrowni S.A., na akcje (...) S.A. W sytuacji bowiem gdy taki obowiązek zapisany był w prospekcie emisyjnym Sąd I instancji winien rozważyć czy można mówić o przywłaszczeniu poprzez niekorzystną, ale obowiązkową zamianę akcji. Bez takiego ustalenia zmiana opisu czynu i uznanie niekorzystnej zamiany akcji bez zgody współwłaściciela jawi się jako przedczesne.

Wreszcie Sąd I instancji winien przeanalizować kurs akcji w dniu sprzedaży w porównaniu do obecnego, w celu ustalenia na ile rozporządzenie przedmiotowymi akcjami było niekorzystne dla pokrzywdzonej. Sąd zauważa również, że obrońca oskarżonego podniósł w swojej apelacji, iż sprzedaż akcji po cenie korzystnego kursu nie mogła stanowić przywłaszczenia albowiem była to czynność zachowawcza w rozumieniu art. 209 k.c. Dla przykładu podać można, że istotą czynności zachowawczych, o których mowa w art. 209 k.c. jest ochrona wspólnego prawa. Cel ten jest realizowany przez wykonywanie "wszelkich czynności" i dochodzenie "wszelkich roszczeń". Czynność zachowawcza może mieć charakter czynności faktycznej (np. obrona konieczna, dozwolona samopomoc), czynności prawnej (np. zawarcie ugody), a przede wszystkim czynności procesowej (np. wystąpienie z powództwem windykacyjnym, negatoryjnym, wnioskiem o stwierdzenie zasiedzenia). Jako dalsze przykłady wymienia się: sprzedaż rzeczy ze względu na możliwość szybkiego zepsucia się; rozebranie budynku grożącego zawaleniem się (zob. K. Postulski,

Czynności zachowawcze (art. 209 k.c.), NP 1968, nr 10, s. 1491; M. Uliasz, Czynności zachowawcze w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, PS 2004, nr 4, s. 75). Zatem Sąd meriti winien rozważyć czy ewentualna sprzedaż akcji po korzystnym kursie była czynnością zachowawczą czy też miała jedynie wpływ na ocenę stopnia społecznej szkodliwości czynu i określenia rozmiaru wyrządzonej szkody.

W związku z tym przedmiotowe rozważania prowadzą do wniosku, że zaskarżony wyrok zapadł z obrazą przepisów prawa procesowego, która mogła mieć istotne znaczenie dla treści merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie. Przede wszystkim niepełna ocena materiału dowodowego tworzy jakość, która powoduje, że zaskarżony wyrok należało w opisanym wyżej zakresie uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Opocznie

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji winien przede wszystkim ustalić:

- czy i kiedy doszło do zbycia akcji (...) S.A. przez oskarżonego A. K. (1);
- czy istniał obligatoryjny obowiązek zamiany akcji (...) Elektrownia S.A. na akcje (...) S.A.;
- za jaką cenę oskarżony zbył przedmiotowe akcje;
- przeanalizować kurs akcji w dniu sprzedaży w porównaniu do obecnego, w celu ustalenia na ile rozporządzenie przedmiotowymi akcjami było niekorzystne dla pokrzywdzonej;
- czy sprzedaż akcji po korzystnym kursie mogła stanowić czynność zachowawczą w rozumieniu art. 209 k.c.

Całość zaś zebranego materiału dowodowego Sąd I instancji winien poddać wnikliwej analizie celem prawidłowego stworzenia podstawy do ustalenia prawdy materialnej i powzięcia prawidłowego rozstrzygnięcia, mając na uwadze wskazania Sądu Okręgowego. Mając na względzie powyższe okoliczności, nie przesądzając rozstrzygnięcia, Sąd Okręgowy orzekł jak sentencji wyroku.